

Sygn. akt V CNP 22/13

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie ze skargi K. H.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego
w W. z dnia 17 grudnia 2010 r.

w sprawie z powództwa K. H.

przeciwko M. R.-N., V. G. i E. D.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 grudnia 2013 r.,

odrzuca skargę i zasądza od K. H. na rzecz M. R.- N. 600 (sześćset) zł tytułem kosztów postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2010 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Rejonowego w W. oddalającego powództwo o odszkodowanie.

Od wyroku Sądu drugiej instancji powódka wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, ustanowiona ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98) jest - podobnie jak skarga kasacyjna - środkiem prawnym sformalizowanym. Wysokie wymagania formalne stawiane skardze są związane nie tylko z jej specjalną, nadzwyczajną funkcją w systemie prawa, ale wynikają także z potrzeby spełnienia wysokich oczekiwań profesjonalnych.

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego została wniesiona, przytoczenie jej podstaw i ich uzasadnienia, wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe i wniosek o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem.

Wymienione wymagania skargi mają charakter konstrukcyjny i powinny być spełnione kumulatywnie. To oznacza, że skarga niespełniająca któregokolwiek z nich jest dotknięta tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków i podlega odrzuceniu bez wzywania do ich usunięcia. Każde z tych wymagań przewidzianych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. - na co Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę - ma charakter samoistny, powinno być zatem spełnione niezależnie od innych wymagań (por. postanowienia Sąd Najwyższego: z dnia 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05 i z dnia 18 stycznia 2006 r., III CNP 21/05, niepubl.).

Należące do wymagań konstrukcyjnych skargi uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, pozostaje w związku z tym, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia - zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., odczytywanym łącznie z art. 417¹ § 2 k.c. - przysługuje tylko wtedy, gdy przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem stronie została wyrządzona szkoda. A contrario, jeżeli szkoda nie wystąpiła, to skarga nie przysługuje (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2005 r., III CNP 5/05, niepubl. oraz z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16). Użyty w art. 424¹ § 1 i w art. 424⁵ § 1 pkt 4 tryb dokonany nakazuje przyjąć, że chodzi o szkodę, która już wystąpiła, a nie o szkodę hipotetyczną, zagrażającą w przyszłości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141). Składając w skardze oświadczenie o jej wystąpieniu, skarżący powinien wykazać rodzaj i rozmiar szkody, czas jej powstania oraz związek przyczynowy między wystąpieniem szkody a wydaniem orzeczenia (verba legis: spowodowanej przez wydanie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05 i z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05). Szkodą w rozumieniu art. 424¹ § 1 pkt 4 k.p.c. jest tylko taka szkoda, która została spowodowana wydaniem orzeczenia. Dlatego tak rozumianej szkody nie stanowią koszty poniesione przed wydaniem zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 listopada 2006 r., III CNP 46/06, niepubl., z dnia 27 lipca 2006 r. II BP 11/06, OSNP 2007, nr 15-16, poz. 223 oraz z dnia 25 maja 2007 r., III CNP 30/07, niepubl.).

Przepis art. 424¹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga uprawdopodobnienia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy. W uzasadnieniu postanowienia z dnia 23 marca 2006 r., IV CNP 23/06 (OSNC 2006, nr 6, poz. 110) Sąd Najwyższy zauważył, że uprawdopodobnienie występuje w wielu przepisach Kodeksu postępowania cywilnego (art. 50, 162 § 2, art. 243, 730¹), jednakże w żadnym z nich nie zostało określone. Jedynie przepis art. 243 k.p.c. stanowi, że zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym nie jest konieczne, ilekroć ustawa przewiduje uprawdopodobnienie zamiast dowodu.

Wypowiadając się we wcześniejszych orzeczeniach w kwestii uprawdopodobnienia, Sąd Najwyższy stwierdził, że sąd może uznać jakieś twierdzenie za uprawdopodobnione tylko wtedy, gdy nabierze przekonania, iż prawdopodobnie tak właśnie było lub jest. Strony w celu uprawdopodobnienia mogą posługiwać się zarówno środkami właściwymi dla zwykłego postępowania dowodowego (np. dokumentami, zeznaniami świadków lub opiniami biegłych), jak i środkami nieuznawanymi przez Kodeks postępowania cywilnego za dowody (np. pisemne oświadczenia osób trzecich, surogaty dokumentów czy tzw. opinie prywatne). Samo twierdzenie strony, że wystąpiła szkoda nie wystarcza do uwiarygodnienia wystąpienia szkody i wywołania u sędziego przekonania o jej wystąpieniu. Spełnienie przewidzianej w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanki uprawdopodobnienia szkody wymaga, aby skarżący powołał w skardze nie tylko wszystkie znane mu fakty, świadczące o związku między zaskarżonym orzeczeniem a spowodowanymi jego wydaniem stratami lub utraconymi korzyściami, ale także wskazał dowody lub co najmniej ich surogaty, uwiarygodniające twierdzenie wyrządzenia szkody (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006 r., IV CPN 23/03, niepubl.).

Wprawdzie skarżąca zamieściła w skardze zawarty w oddzielnym punkcie wywód dotyczący uprawdopodobnienia szkody, spowodowanej przez wydanie zaskarżonego wyroku, jednakże nie odpowiada on wyżej przedstawionym wymaganiom. Oświadczenie skarżącej, że zaskarżone wyrok spowodował szkodę odpowiadającą wysokości dochodzonego roszczenia (5600 zł) jest oparte tylko na jej twierdzeniu, bez wskazania środków w postaci dowodów lub ich surogatów pozwalających Sądowi stwierdzić wiarygodność wystąpienia szkody. Należy też dodać, że powództwo w sprawie została oddalono - jak wynika z uzasadnia zaskarżonego orzeczenia - z powodu nie wykazania przez powódkę wysokości szkody i okoliczności jej powstania. Ponadto szkoda polegająca na wydatkowaniu opłat sądowych i kosztów zastępstwa związanych ze sprawą, w której wydano objęte skargą orzeczenie, pozostaje poza – w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. - związkiem przyczynowym między wystąpieniem szkody a wydaniem orzeczenia. W tej sytuacji należało uznać, że skarga nie spełnia wymagania przewidzianego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wniesiona skarga o stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie spełnia także wymagania polegającego na wykazaniu, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. W literaturze i orzecznictwie przyjmuje się, że ten obciążający skarżącego obowiązek oznacza przeprowadzenie prawniczej analizy przepisów dotyczących środków prawnych, których zastosowanie jest niedopuszczalne lub które z innych przyczyn nie mogły odnieść skutku. Zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. skarżący musi „wykazać” (a więc nie „wskazać”, „przytoczyć” czy „uwiarygodnić”), że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w/ drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Podkreśla się, że nie chodzi tylko o skargę kasacyjną czy skargę o wznowienie postępowania, ale także o inne środki prawne pozwalające na zmianę lub uchycenie orzeczenia, ewentualnie służące pozbawieniu lub ograniczeniu wykonalności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr;7-8, poz. 140).

Tymczasem skarżąca poprzestała na stwierdzeniu, że wzruszenie zaskarżonego wyroku nie było i nie jest możliwe za pomocą skargi kasacyjnej ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia oraz skargi o wznowienie postępowania z powodu uchybienia terminowi z art. 407 § 1 k.p.c. Okoliczności podane przez skarżącego nie mogą zatem być uznane za spełniające wymaganie przewidziane w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 424⁸ § 1 k.p.c. art. 98 w związku z art. 391 § 1 art. 398²¹ i art. 424¹² k.p.c.).